

svetnice na poskok, ker s takim igranjem igravec ne skruni samo božje časti, ampak si tudi na svojem osebnim spoštovanju zelo škoduje. Nikakor pa ne štejem za velik pregrešek, če se v cerkvi pri posebnih priložnostih (post. o Božiču in o Veliki noči pri veseli aleluji) tudi zaigra kaka vesela, pa v cerkvenem duhu vmerjena vižica, ali kaj enakega poštenega.

M. Jupel.

Potovanje za Savo.

Poslednji dni meseca kimovca podam se kje, kjer bistra Sava loči Kranjsko od Štajarskega, vezaje obe deželi s sosedno Hrovaško, na izhodno dolensko stran. Ne bom obširnejše popisoval, kako me je peš hodé čevelj tiščal, na vozu pa dolgi čas terl; tudi ne bom pravil, da sem jedel kadar sim bil lačen, za žejo pa rajše vino kot vodo pil, in da so me znanci gostoljubno sprejemali, — kaj takšnega se menda marsikteremu človeku zgodi; omenil bom le, kar je mene, ki sem pervikrat te kraje vidil, posebno mikalo. Potovaje za bobnečo Savo pregledoval sem sterma pečevje ter v duhu oziral se na tiste čase, ko so se bregovi, ktere zdaj savska struga loči, skupaj deržali. Koliko tisuč let je preteklo, preden si je Sava svojo sedanjo strugo izdolbla! Kakšne so bile ta čas naše gorenske ravnine! Povsod pa se vidi ravno tista podoba. Kolikor bolj skalnati so hribi, toliko tesnejša je struga, po kateri se Sava vije; kjer so pa hribi bolj persteni, razprostira se pa lepa dolina za šumečo Savo. Reke so naravne meddeželne vezi; ali dan današnji svet ni zadovoljen s takšnimi natornimi poti; napravi si železne ceste, po katerih hitrejša, cenejša in varniša svoje blago prevažva. Od Zidanega mosta naprej se savska struga v prijazno dolino razširi; tu pa stoji na obeh straneh reke vas za vasjo; po homcih raste vinska terta; popotnik memogredoč ozira se pa na številne cerkve, ki so postavljene na verh homcov. Med tem ko ljudje sedanjega časa premišlujejo, kako bi ložeje obogateli, ter velikanske dela v ta namen izvršujejo, stavili so njihovi predniki po visokih homcih prijazne cerkvice ter razodevali s tem pobožnega duha. Železnica za Savo in cerkve po hribih, kako nam počitujete namene in činjenje svojega časa! Železnica, ki pelje po štajarski strani je lepo in velikansko delo, broduikom in voznikom pa javalne dopade; tem bo treba iskati drugačnega zaslužka. Ladije, kolikor jih je še bilo pri Zidanem mostu in v Kerškem, bilo so zapuščene, kakor hiše, iz kterih so se bili ljudje izselili.

V Kerškem mestu naselili so se terdi Nemci; pokadili so po mestu z neko prečudno zelijo, ki odganja Slovence, kakor sopuh smodnikov grille iz lesene bajte. Dolgo časa mislil sem, da hodim med terdimi Nemci, kar se še le v Brežcah na Štajarskem zavém, da stojim na slovenski zemlji. V farno cerkev stopivši berem na cerkvenih banderih slovenske napise; podobe svetnikov po cerkvenih stenah in po kupli namalane imajo tudi slovenske napise. Mislil sem sam

pri sebi: Lej, tukaj stanujejo olikani Slovenci, ki se ne sramujejo gospod Boga po slovenski častiti! Sicer je pa imenovana cerkev tako lepo in okusno zmalana in opravljena, da ni dalječ okoli najti cerkve tako zale in prijazne. Zares, kdor ima serce za slovensko ljudstvo, pozná tudi njegove potrebe in tedaj umé pobožnost ljudstva povzdigovati. Ljudje sploh so pa v vsakdanje opravila tako zamotani, da se ne zmenijo za višje blagra življenja; ptuja kultura jih je pa vendar toliko olizala, da se sramujejo svojega rodu; česar pa kdo ne pozná, tudi ne vé ceniti. V pondeljek pa se podam na klasično polje, kjer je nekdanj Noviodunum stalo; zdaj pa je tam na lepi ravnini revna vas Ternovo, podružnica bližnje leskovške fare. Bil je na sv. Mihela dan ravno somenj v Ternovem. Ob 11. uri dopoldan prihajali so še ljudje iz vseh krajev. V nekdanji savski strugi je živinski somenj; ljudi se mi ni toliko vidilo, kakor na Gorenskem ob somnjih. Sedel sem v senci ter spremljeval z očmi prihajoče; spominjal pa sem se tistih časov, ko je mogočni Rimljan gospodoval po teh krajih, pa pošiljal svoje legijone v spodnjo Panonijo in Mezijo. Mislil sem, da vidim cesarja Teodozija, kako dere iz jutrovega na ajda Evgenija v zapadu. Na misel so mi pa tudi prišle divje kardela Gotov in Hunov, ki so verjetno skoz Noviodunum proti Emoni in naprej na Laško derivate se. Zvunaj Ternovega proti Cirklam se sledijo nekdanje poslopja. Mislim pa, da tukaj ni kamen na kamnu ostal, kajti skoraj pred vsako hišo v Ternovem je viditi kupe kamnja, katerim se pozná, da so vzete iz razvalin starega zidovja. Znano je, da se tukaj najdejo stari denarji iz rimskih časov. Sava je tekla tik Novioduna; svet je tukaj nekoliko podoben ljubljanskemu polju proti Ježici in Posavju. V nekdanjem zatonu (Hafen) noviodunskem pa raste toliko zelja, da bi lahko celó Ljubljano z njim preskerbel. Iz ternovskega polja se kaj lepo vidi na vse kraje. Viditi je tukaj 5 farnih cerkvá in več kakor deset drugih razpostavljenih po homcih na kranjski in štajarski zemlji.

Naj omenim še nekoliko od šolskih poslopij, ktere sem tu pa tam vidil. Šolska izba v Cirklah je komaj za tretjino otrok zadosti velika in je v najetem poslopiju. Šola v Leskovcu je čisto iz novega postavljena; ima dve prav prostorne izbi in stanovanje za učitelja in podučitelja. Razun nekterih majhnih pomankljivost je poslopje prav namenu primerno. Da bi le otroci šolo pridno obiskovali! Ali kaj pomaga, ker se po deželi, menim da skoraj povsod, ko mine izpraševanje za spoved in sv. obhajilo, šole zeló sprazujiyo. Tudi šolsko poslopje v Kerškem je veliko, in z nekterimi malimi preuredbami bi se dala prav prostorna šolska izba napraviti. Šola v Rajhenbergu na Štajarskem je čisto iz novega postavljena, prav primerno razdeljena, in je naj lepše poslopje v celem tergu.

Bilo je v torek zjutraj, ko jo dobro za rano maham za Savo proti Zidanemu mostu. Okoli sedme ure zjutraj, kar na enkrat zazvoni po vseh cerkvah na štajarski strani. Kaj je neki to pomenilo? Zapeli so zvonovi mrtvaško pesem v spomin ranjkemu knezoškofu prečastitemu gospodu Martinu Slomšek. Slišati to zvonjenje, pridejo mi na misel besede, ki sem jih svoje dni slišal brati: „Pravičen pa, desiravno umerje, na vekomaj živí; spomin ostane od roda do roda, in

pozni vnuki pripovedovali bodo njegovo slavo“. Bilo je življenje nepozabljivega knezoškofa enako sadunosnemu drevesu, zasajenemu za potokom milosti božje. Koliko je vendar rajniki storil, koliko se trudil, da bi kraljestvo božje na tem svetu razširjal! Živo mi pa tudi pred oči stopi, kako je rajniki spoznal z bistrim in razsvetljenim očesom, kaj je v resnični blagor in korist slovenskega ljudstva; bil je tedaj naj veljavniši podpornik slovenskega ljudstva. Koliko grenkih ur je rajniki vžil izpolnivši to sveto nalogo! In zdaj pa je zgubila, kakor „Danica“ pravi, cerkev pregorečega aposteljuna, Avstrija naj zvestejšega državljana, Slovenija svillo luč, ovčice lavantinske škofije pravega očeta in zvestega pastirja! Dokler pa se bo na zemlji spomin blagih mož spoštoval, dokler bo Slovence zavedil se svojega rodu, imenovalo se bo ime rajkega z naj večjo hvaležnostjo. Njegov duh naj pa ostane nad nami; naj nas spodbada in navdušuje za vse lepo in blago, in naj nas uči Boga se bati in domovino ljubiti.

— k.

Zakaj noče pesnik peti?

„Zakaj ti lira noče peti!
Zakaj tak redko se glasi?“
„Ker žalostno je serce moje,“
Jokaje pesnik govori.

„Zakaj žaluje serce tvoje,
In ktere rane ga skeló?“
Še drugič praša ga prijatelj,
In pesnik mu tako pové:

„Jaz hude rane premišljujem,
Ki domovina jih imá,
Zatoraj jokam in žalujem,
Pretakam toliko solzá.“

noče
F. Mikeljnov.

Novice.

Od presv. Trojlice v Slov. goricah. *) Vem, da me baš, ljubi „Tovars!“ poslušal, če Ti oznanim, kako imajo trojički otročiči občutljivo serce. — 22. avg. t. l. je bilo pri nas očitno šolsko spraševanje, in ta dan so ravno tudi obče spoštovani ondotni gosp. fajmošter, o. Bruno, od svojih duhovnih sosedov slovo jemali; poklicali so jih namreč njih redovni predniki na drugi kraj. Duhovni sosedje to zvedši, pridejo obilno k spraševanju, da bi se prepričali, kaj so se otroci naučili, in da bi se pri ljubem gosp. fajmoštru poslovili. Sme se reči, da poslušavcov pri tem spraševanju je bilo brez otrok blizo 200. Otroci so veselo, čvrsto in gladko odgovarjali. Hvala lepa tedaj gorečemu g. kaplanu o. Celestinu in g. učeniku Jož. Krajncu! — To spraševanje veselo je kmali splavalo po vodi, ali ne po vodi, temuč po solzah. — Pri drugih spraševanjih sem vidil, da so se otroci solzili, če niso daril dobili; pri našem spraševanju pa so

*) Nekoliko zakasnjeno.